به نام خداوند بخشاینده مهربان

تشخيص پلاک خودرو

دانشجویان: راضیه عسگری، مبینا علی بهرامی

رشته: شبکه های کامپیوتری

استاد راهنما: جناب آقای مجتبی فر

درس مربوطه: پردازش تصویر

بهار 1404

مقدمه

تشخیص پلاک خودرو یکی از کاربردهای مهم بینایی ماشین است که در بسیاری از حوزهها از جمله نظارت ترافیکی، کنترل دسترسی و امنیت استفاده میشود. این کد به شما این امکان را میدهد که پلاکهای خودرو را شناسایی کرده و متن آنها را استخراج کنید. این فرآیند شامل مراحل مختلفی از جمله پردازش تصویر، شناسایی لبهها، تشخیص کانتورها و در نهایت استخراج متن از تصویر پلاک است.

پیشنیازها

برای اجرای این کد، به برخی از نرمافزارها و کتابخانهها نیاز دارید:

- Python 3.x: زبان برنامهنویسی که این کد در آن نوشته شده است.

- كتابخانههاى مورد نياز:

- OpenCV: کتابخانهای برای پردازش تصویر که قابلیتهای متعددی را ارائه می دهد.

– pytesseract: این کتابخانه یک رابط برای Tesseract OCR است که میتواند متن را از تصاویر استخراج کند.

- imutils: کتابخانهای برای تسهیل کار با OpenCV.

- نصب Tesseract OCR: برای استفاده از Tesseract، باید آن را بر روی سیستم خود نصب کنید

توضیحات کد

1. وارد كردن كتابخانهها

python

import cv2

import pytesseract

import imutils

import os

- cv2: این کتابخانه اصلی برای پردازش تصویر است و ابزارهای متنوعی برای کار با تصاویر و ویدیوها فراهم می کند.
- pytesseract: این کتابخانه به شما امکان میدهد تا از قابلیتهای Tesseract OCR برای شناسایی متن در تصاویر استفاده کنید.
 - imutils: این کتابخانه شامل توابع کمکی است که کار با OpenCV را آسان تر میکند، مانند تغییر اندازه تصاویر.
 - ۵S: برای کار با سیستم فایل و مدیریت مسیرها و پوشهها استفاده می شود.

2. تنظیم مسیر Tesseract (اختیاری)

- اگر ویندوز استفاده می کنی و Tesseract نصب داری، این خط رو از حالت کامنت در بیار:
- این خط برای تعیین مسیر نصب Tesseract در ویندوز است. اگر Tesseract را نصب کردهاید،
 باید مسیر صحیح را وارد کنید تا کد بتواند به آن دسترسی پیدا کند.

3. تابع (preprocess_image)

:def preprocess_image(image)

gray = cv2.cvtColor(image, cv2.COLOR_BGR2GRAY)

blur = cv2.bilateralFilter(gray, 11, 17, 17)

edged = cv2.Canny(blur, 30, 200)

1. تبدیل تصویر به رنگ خاکستری

gray = cv2.cvtColor(image, cv2.COLOR_BGR2GRAY)

- cv2.cvtColor: این تابع برای تبدیل تصویر از فضای رنگی (BGR (Blue, Green, Red به فضای رنگی خاکستری (Gray) استفاده می شود.
- هدف: تبدیل به خاکستری به کاهش پیچیدگی تصویر کمک میکند و باعث میشود که پردازشهای بعدی (مانند شناسایی لبهها) بهتر و سریعتر انجام شوند. در تصاویر رنگی، اطلاعات رنگی ممکن است باعث اختلال در شناسایی ویژگیها شود.

2. اعمال فيلتر دوطرفه

blur = cv2.bilateralFilter(gray, 11, 17, 17)

• cv2.bilateralFilter: این تابع برای کاهش نویز تصویر با حفظ لبهها استفاده می شود. فیلتر دوطرفه به این دلیل نامیده می شود که به هر پیکسل به طور جداگانه بر اساس شدت و رنگ پیکسلهای اطراف آن وزن می دهد.

يارامترها:

- 11: اندازه هسته فیلتر. هرچه این مقدار بزرگتر باشد، تأثیر فیلتر بیشتر خواهد بود.
 - 17: انحراف استاندارد در فضای شدت رنگ.
 - 0 17: انحراف استاندارد در فضای مختصات (فضای فضایی).
- هدف: این فیلتر به کاهش نویز و حفظ لبهها کمک میکند. این کار باعث میشود که شناسایی لبهها در مرحله بعدی دقیق تر باشد.

3. شناسایی لبهها با استفاده از الگوریتم Canny

edged = cv2.Canny(blur, 30, 200)

• cv2.Canny: این تابع برای شناسایی لبهها در تصویر استفاده میشود. الگوریتم Canny یکی از معروفترین و مؤثرترین الگوریتمها برای شناسایی لبهها است.

يارامترها:

- ⊙ 30: حد پایین برای شناسایی لبهها. پیکسلهایی که شدت آنها بیشتر از این مقدار باشد به عنوان لبه شناسایی میشوند.
 - 200: حد بالا برای شناسایی لبهها. این مقدار به عنوان مرز نهایی برای شناسایی لبهها استفاده می شود.
 - هدف: با استفاده از این الگوریتم، لبههای موجود در تصویر شناسایی میشوند و تصویر نهایی که فقط شامل لبهها است به متغیر edged اختصاص داده میشود.

4. تابع (find_plate_contour(edged, image_shape) عابع

:def find_plate_contour(edged, image_shape)

cnts = imutils.grab contours(cnts)

[2:]height, width = image_shape

:for c in sorted(cnts, key=cv2.contourArea, reverse=True)

peri = cv2.arcLength(c, True)

approx = cv2.approxPolyDP(c, 0.018 * peri, True)

:if len(approx) == 4

x, y, w, h = cv2.boundingRect(approx)

aspect_ratio = w / float(h)

area = w * h

image_area = width * height

```
if 2 < aspect_ratio < 6 and (0.01 * image_area) < area < (0.15 * image_area)

return approx

return None

find_plate_contour return None

find_plate_contour با استفاده از cv2.findContours، کانتورهای موجود در تصویر لبهها شناسایی

- پیدا کردن کانتورهای که در تصویر وجود دارند را به صورت لیستی برمی گرداند.

- فیلتر کردن کانتورها: در این مرحله، کانتورها بر اساس ابعاد و نسبتهای آنها فیلتر می شوند. فقط کانتوری

که به شکل مستطیل نزدیک تر است و نسبت ابعادی معقولی دارد، انتخاب می شود.

python def find_plate_contour(edged, image_shape): cnts = cv2.findContours(edged.cony(), cv2.RETR_TREE_cv2.CHAIN_APPROX_SIMPLE)
```

```
if 2 < aspect_ratio < 6 and (0.01 * image_area) < area < (0.15 * image_area):

return approx
return None
```

image area = width * height

🖊 ورودیهای تابع

- edged: ورودی که حاوی لبهها است. این تصویر معمولاً از یک مرحله پیشپردازش به دست می آید.
- image_shape: ابعاد تصویر ورودی که به صورت (height, width, channels) است. در اینجا نیاز به ارتفاع و عرض تصویر داریم.

🧸 پیدا کردن کانتورها

python cnts = cv2.findContours(edged.copy(), cv2.RETR_TREE, cv2.CHAIN APPROX SIMPLE)

• cv2.findContours : این تابع کانتورها را از تصویر لبهها شناسایی می کند. دو پارامتر cv2.findContours و cv2.CHAIN_APPROX_SIMPLE به ترتیب برای بازیابی ساختار درختی کانتورها و کاهش تعداد نقاط کانتور به کار می روند.

کرفتن کانتورها ک

python cnts = imutils.grab_contours(cnts)

• imutils.grab_contours :این تابع برای سازگاری با نسخههای مختلف OpenCV استفاده می شود و یک لیست از کانتورها را برمی گرداند.

🖊 استخراج ابعاد تصوير

python height, width = image_shape[:2]

• استخراج ارتفاع و عرض: ابعاد تصویر (ارتفاع و عرض) از شکل تصویر استخراج می شود تا در مراحل بعدی از آن استفاده شود.

🧸 پردازش کانتورها

python for c in sorted(cnts, key=cv2.contourArea, reverse=True)

• مرتبسازی کانتورها: کانتورها بر اساس مساحت آنها به ترتیب نزولی مرتب میشوند. این کار به این دلیل است که معمولاً پلاکها بزرگتر از سایر اشیاء در تصویر هستند.

🗸 محاسبه طول محیط کانتور

python peri = cv2.arcLength(c, True)

• cv2.arcLength : این تابع طول محیط کانتور را محاسبه می کند. پارامتر True به این معنی است که کانتور به صورت بسته در نظر گرفته می شود.

🖊 تقریبسازی کانتور

python approx = cv2.approxPolyDP(c, 0.018 * peri, True)

• cv2.approxPolyDP : این تابع کانتور را به یک چندضلعی تقریب میزند. پارامتر cv2.approxPolyDP * میزان دقت تقریب را تعیین می کند. یعنی اگر فاصله نقاط کانتور از چندضلعی بیشتر از این مقدار باشد، آن نقاط حذف می شوند.

بررسی شرایط پلاک

python if len(approx) == 4

• تعداد گوشهها: بررسی می شود که آیا تعداد گوشههای تقریبزده شده برابر با ۴ است یا خیر. پلاکها معمولاً مستطیل شکل هستند و به همین دلیل دارای ۴ گوشه هستند.

🗡 محاسبه ابعاد و نسبت ابعاد

- محاسبه ابعاد و نسبتها: با استفاده از ابعاد کانتور، نسبت ابعاد و مساحت آن محاسبه می شود تا اطمینان حاصل شود که کانتور مربوط به یلاک خودرو است.

python x, y, w, h = cv2.boundingRect(approx) aspect_ratio = w /

float(h) area = w * h image_area = width * height

- cv2.boundingRect : این تابع یک مستطیل حداقلی را که کانتور را در بر می گیرد محاسبه می کند.
- نسبت ابعاد: نسبت عرض به ارتفاع محاسبه می شود. این نسبت برای شناسایی پلاکها مهم است.
 - محیط کانتور: مساحت مستطیل حداقلی محاسبه میشود.
 - محیط تصویر: مساحت کل تصویر نیز محاسبه می شود.

تحليل شرط

python if 2 < aspect_ratio < 6 and (0.01 * image_area) < area < (0.15 * image_area): return approx

توضيحات:

❖ شرط نسبت ابعاد:

- 2 < aspect_ratio < 6 : این شرط بررسی می کند که نسبت عرض به ارتفاع کانتور (پلاک)
 بین ۲ و ۶ باشد.
 - نسبت ابعاد :
- اگر نسبت ابعاد کمتر از ۲ باشد، شکل ممکن است به صورت مستطیل باریک یا حتی
 به صورت خطی باشد که نمی تواند پلاک باشد.
- اگر نسبت ابعاد بیشتر از ۶ باشد، شکل به احتمال زیاد بسیار عریض است و نمی تواند
 یلاک خودرو باشد.

❖ شرط محيط:

- (0.01 * image_area) < area < (0.15 * image_area): این شرط بررسی می کند که محیط کانتور بین ٪۱ تا ٪۱۵ از مساحت کل تصویر باشد.
 - مساحت:
- اگر محیط کانتور کمتر از 1 از مساحت کل تصویر باشد، ممکن است کانتور ناشی از نویز یا اشیاء کوچک در تصویر باشد.
- اگر محیط کانتور بیشتر از ۱۵٪ از مساحت کل تصویر باشد، احتمالاً کانتور یک شیء
 بزرگتر (مانند یک خودرو) یا پس زمینه است و نمی تواند پلاک خودرو باشد.

نتيجه شرط

اگر هر دو شرط برقرار باشند، کانتوری که نمایانگر پلاک خودرو است به عنوان خروجی تابع بازگردانده میشود. این شرایط به کاهش تعداد کانتورهای نادرست کمک می کند و دقت شناسایی پلاک را افزایش می دهد.

اثر حذف شرط aspect_ratio < 6 2 >

اگر شرط 2 aspect_ratio < 6 حذف شود:

1. شناسایی کانتورها:

ممکن است کانتورها با نسبت ابعاد نامناسب (کمتر از ۲ یا بیشتر از ۶) به عنوان پلاک شناسایی شوند. به عنوان مثال، کانتوری با نسبت ابعاد ۱ (مستطیل باریک) یا ۷ (مستطیل عریض) ممکن است به عنوان پلاک شناسایی شود.

2. افزایش اشتباهات شناسایی:

احتمال شناسایی اشیاء غیر مرتبط به عنوان پلاک افزایش می یابد. این ممکن است شامل اشیاء مختلف در تصویر یا حتی نویزهای تصویر باشد که به دلیل نسبتهای ابعادی نامناسب شناسایی می شوند.

3. كاهش دقت:

بدون این شرط، دقت کلی الگوریتم در شناسایی پلاکها کاهش مییابد، زیرا ممکن است
 الگوریتم به اشیاء غیر مرتبط توجه کند و نتایج نادرستی تولید کند.

5. تابع (plate_img)

:def ocr_plate(plate_img)

gray = cv2.cvtColor(plate img, cv2.COLOR BGR2GRAY)

thresh = cv2.threshold(gray, 150, 255, cv2.THRESH_BINARY),_

config = r'--oem 3 --psm 8 -c

'tessedit char whitelist=ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ0123456789

text = pytesseract.image_to_string(thresh, config=config)

()return text.strip

- آستانه گذاری تصویر: این مرحله شامل تبدیل تصویر به سیاه و سفید است تا زمینه و متن بهتر تفکیک شوند.

cv2.threshold : این تابع برای تبدیل تصویر به حالت دو رنگ (سیاه و سفید) استفاده می شود. این کار به تفکیک بهتر متن از پسزمینه کمک می کند.

• پارامترهای تابع:

- است. (Gray) تصویر ورودی که به صورت خاکستری gray: و gray \circ
- \circ 150 : مقدار آستانه، که تعیین می کند چه پیکسلهایی باید به رنگ سفید (255) و چه پیکسلهایی باید به رنگ سیاه (0) تغییر یابند. اگر مقدار شدت روشنایی یک پیکسل بیشتر از 150 باشد، به رنگ سفید تغییر می کند و در غیر این صورت به رنگ سیاه.
 - 255: مقدار حداکثری که برای پیکسلهای سفید تعیین میشود.
- نوع BINARY و تنوع آستانه گذاری. در اینجا، نوع $cv2.THRESH_BINARY$ به این معنی است که پیکسلها یا به رنگ سفید (255) یا به رنگ سیاه (0) تبدیل می شوند.

• خروجی:

- متغیری که مقدار بازگشتی اول (ارزیابی کیفیت آستانه گذاری) را نگه میدارد، اما در اینجا استفاده نمی شود.
- ت تشخیص متن است و برای تشخیص متن thresh: مناسب تر است.
 - پیکربندی Tesseract: تنظیماتی برای شناسایی متن، مانند محدود کردن کاراکترهای مجاز به حروف و اعداد به کار میرود. این کار به بهبود دقت شناسایی کمک میکند.
 - Config: این متغیر شامل تنظیماتی است که برای Tesseract استفاده می شود تا دقت شناسایی متن افزایش یابد.

● پارامترهای پیکربندی:

OCR (OCR Engine Mode) می گوید که از مد Tesseract این گزینه به 3 O استفاده کند. این حالت می تواند از هر دو موتور (مدلهای قدیمی و جدید) استفاده کند که معمولاً دقت بهتری دارد.

- . Tesseract می گوید که تصویر ورودی یک خط افقی از متن است . Psm 8 می آوینه به Page Segmentation Mode است و عدد 8 نشان دهنده این است که Tesseract باید به عنوان یک خط از متن به تصویر نگاه کند.
- c otessedit_char_whitelist=ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ01
 : Tesseract می گوید که فقط کاراکترهای موجود در این لیست را
 شناسایی کند. با محدود کردن کاراکترها به حروف بزرگ و اعداد، دقت شناسایی افزایش
 مییابد و احتمال شناسایی کاراکترهای ناخواسته کاهش مییابد.
 - استخراج متن: با استفاده از pytesseract، متن موجود در تصویر پلاک استخراج می شود و به صورت رشته ای برمی گردد.

6. تابع (folder_path) process_images_in_folder

:def process_images_in_folder(folder_path)

:if not os.path.exists(folder_path)

print(f" X Folder not found: {folder_path}")

return

:for filename in os.listdir(folder_path)

.if filename.lower().endswith(('.png', '.jpg', '.jpeg'))

img_path = os.path.join(folder_path, filename)

image = cv2.imread(img_path)

if image is None

print(f" X Cannot load image: {filename}")

continue

resized = imutils.resize(image, width=600)

edged = preprocess_image(resized)

plate_contour = find_plate_contour(edged, resized.shape)

if plate_contour is not None

x, y, w, h = cv2.boundingRect(plate_contour)

cv2.rectangle(resized, (x, y), (x+w, y+h), (0, 255, 0), 2)

plate_img = resized[y:y+h, x:x+w]

text = ocr plate(plate img)

print(f" {filename}: Detected Plate Text: {text if text else 'No text detected'}")

cv2.imshow("Detected Plate", resized)

(0)cv2.waitKey

:else

print(f" \(\infty \) \{filename\}: No plate detected.")

()cv2.destroyAllWindows

- بررسی وجود پوشه: ابتدا بررسی میشود که آیا پوشهای که تصاویر در آن قرار دارد وجود دارد یا خیر. در صورت عدم وجود، یک پیام خطا چاپ میشود.

- پردازش تصاویر: برای هر تصویر در پوشه، تصویر خوانده میشود و در صورت امکان پردازش میشود. اگر تصویر بارگذاری نشود، پیام خطایی نمایش داده میشود.

resized = imutils.resize(image, width=600) •

توضيحات:

- imutils:resize : این تابع از کتابخانه imutils برای تغییر اندازه تصویر استفاده می شود. در اینجا، عرض تصویر به 600 پیکسل تنظیم می شود.
 - مزایای تغییر اندازه:
 - ۰ کاهش زمان پردازش: با کوچکتر کردن ابعاد تصویر، زمان پردازش کاهش می یابد.
- بهبود دقت: در برخی موارد، اندازههای بزرگ ممکن است باعث مشکلاتی مانند نویز اضافی یا
 بارگذاری بیش از حد داده شوند. تغییر اندازه به یک مقدار استاندارد می تواند دقت پردازش را
 بهبود بخشد.
 - پردازش تصویر برای شناسایی لبهها

python edged = preprocess_image(resized)

توضيحات:

- o (preprocess_image(resized : این تابع که قبلاً تعریف شده است، تصویر ورودی (تصویر تغییر اندازه داده شده) را پردازش می کند و لبه ها را شناسایی می کند.
- خروجی: تصویر پردازششده که فقط شامل لبهها است، به متغیر edged اختصاص مییابد. این تصویر به عنوان ورودی برای شناسایی کانتورها استفاده میشود.
 - کودرو یالک خودرو
 - python plate_contour = find_plate_contour(edged, resized.shape) •

توضيحات:

- o (find_plate_contour(edged, resized.shape) این تابع کانتورهای موجود در تصویر لبهها را بهها را و find_plate. تا کانتوری که به شکل پلاک خودرو نزدیک تر است را شناسایی کند.
- O خروجی: اگر کانتوری که به شرایط پلاک نزدیک است پیدا شود، به متغیر plate_contour اختصاص داده می شود. در غیر این صورت، مقدار آن None خواهد بود.
 - بررسی وجود کانتور پلاک

python if plate_contour is not None

توضيحات:

- O در اینجا بررسی می شود که آیا کانتوری برای پلاک پیدا شده است یا خیر. اگر کانتوری پیدا نشود، کد به بخش بعدی نمی رود.
 - محاسبه موقعیت و ابعاد کانتور

python x, y, w, h = cv2.boundingRect(plate_contour)

توضيحات:

- صاسبه می کند cv2.boundingRect این تابع یک مستطیل حداقلی را که کانتور را در بر می گیرد محاسبه می کند و مختصات آن(x)، ((x)) و ابعاد آن (عرض و ارتفاع) را به دست می آورد.
 - رسم مستطیل روی تصویر

python cv2.rectangle(resized, (x, y), (x+w, y+h), (0, 255, 0), 2)

توضيحات:

- به رنگ سبز cv2.rectangle \circ این تابع یک مستطیل روی تصویر رسم می کند. در اینجا، مستطیل به رنگ سبز (RGB: 0, 255, 0) و با ضخامت 2 پیکسل رسم می شود تا یلاک شناسایی شده را نشان دهد.
- شناسایی پلاک: اگر پلاک شناسایی شود، تصویر پلاک با کادر سبز نمایش داده می شود و متن استخراج شده چاپ می شود. در غیر این صورت، پیام عدم شناسایی پلاک نمایش داده می شود.
- cv2.rectangle: این تابع یک مستطیل روی تصویر رسم میکند. در اینجا، مستطیل به رنگ سبز (RGB: 0, 255, 0) و با ضخامت 2 پیکسل رسم میشود تا پلاک شناسایی شده را نشان دهد.
 - $plate_img = resized[y:y+h, x:x+w]$ •

توضيحات:

ایجاد تصویر پلاک: با استفاده از مختصاتy) ، (x) و ابعادy) ، (x) ناحیهای از تصویر که شامل پلاک خودرو است، استخراج می شود و به متغیر y plate_img اختصاص داده می شود.

text = ocr_plate(plate_img) •

توضيحات:

ocr_plate(plate_img) : این تابع تصویر پلاک را به عنوان ورودی می گیرد و متن موجود در آن را با Tesseract : استفاده از Tesseract استخراج می کند. نتیجه به متغیر

:"__if __name__ == "__main

script_dir = os.path.dirname(os.path.abspath(__file__))

folder = os.path.join(script_dir, "data")

print(f" Looking for images in: {folder}")

process_images_in_folder(folder)

- تنظیم مسیر پوشه: در اینجا مسیر پوشهای که تصاویر در آن قرار دارند مشخص میشود و تابع پردازش تصاویر فراخوانی میشود.

نحوه استفاده

برای استفاده از این کد، مراحل زیر را دنبال کنید:

1. نصب Tesseract: Tesseract را بر روی سیستم خود نصب کنید و مسیر آن را در کد مشخص کنید (برای ویندوز).

2. قرار دادن تصاویر: تصاویر را در پوشهای به نام data در کنار فایل اسکریپت قرار دهید. این تصاویر باید شامل پلاکهای خودرو باشند. 3. اجرا کردن اسکریپت: اسکریپت را اجرا کنید. پس از اجرا، تصاویر پردازش میشوند و نتایج در کنسول چاپ میشوند.

نکات و توصیهها

- کیفیت تصاویر: کیفیت تصاویر ورودی تأثیر زیادی بر دقت شناسایی پلاک دارد. سعی کنید از تصاویری با وضوح بالا استفاده کنید.
- تنظیمات پیشپردازش: ممکن است نیاز باشد پارامترهای مربوط به پیشپردازش تصاویر را بسته به شرایط نوری و کیفیت تصویر تنظیم کنید.
- تست با تصاویر مختلف: برای اطمینان از عملکرد صحیح الگوریتم، بهتر است کد را با انواع مختلف تصاویر پلاک آزمایش کنید.

نتيجهگيري

این کد به شما این امکان را میدهد که به سادگی پلاک خودروها را شناسایی و متن آنها را استخراج کنید. با استفاده از ترکیب OpenCV وTesseract ، فرآیند تشخیص پلاک به طور خودکار انجام میشود. این کد میتواند در پروژههای مختلفی مانند نظارت بر ترافیک و کنترل دسترسی به کار رود.